

Siertuinen

In tegenstelling tot de steden hebben tuinen in de Zaanstreek door de eeuwen heen een belangrijke plaats gehad in de gebouwde omgeving. Tot op heden behoort met uitzondering van de flatbebouwing - bij het overgrote deel van de woningen een erf, dat althans gedeeltelijk tot min of meer verzorgde tuin is ingericht. Al sinds de 17e eeuw is echter steeds minder ruimte voor tuinaanleg overgebleven; in vergelijking met meer landelijke streken zijn de tuinen in de Zaanstreek hierdoor overwegend klein tot zeer klein.

Toen in de 17e eeuw nog open ruimten tussen de huizen in de Zaandorpen voorkwamen, werden de onbebouwde kavels gebruikt als weilandjes of boomgaarden. De erven aan de zonzijde werden deels gebruikt als destijds onmisbare bleekveldjes. De huizen 'langs weg en Zaan' hadden in veel gevallen een voortuin en bijna altijd een Zaanerf of 'achteruit', dat vooral in de 18e en 19e eeuw vaak als fraaie tuin was aangelegd. In een aantal gevallen kwamen ook de zogeheten 'overtuinen' voor, gelegen aan de overzijde van de straat. Deze overtuinen konden zeer groot zijn en omdat zij dikwijls beplant waren met bomen of een boomgaard, sprak men van een 'bos'. Zulke overtuinen zijn, met uitzondering van de **Beeldentuin** te Zaandijk, verdwenen, maar bleven in de herinnering soms als straatnaam voortleven: Tuinstraat, Bredenhofstraat, Bosjesstraat, Boomgaardspad enzovoort.

Waren de erven aanvankelijk naar de mode ingericht als 'Franse tuin', met symmetrisch aangelegde paden, tuinbeeldjes en lage, geschoren buxushaagjes; later ging de veel minder formele zogenaamde Engelse tuinaanleg overheersen. De paden waren vroeger aangelegd van gele steentjes, op hun kant, of ze waren bestrooid met witte schelpen, later met grint. Als versieringselement kwamen ook kunstig aangelegde, kleurige en grote kralen voor (de zogenoemde kralentuinen). Onder de vroeger toegepaste, vaak zinnebeeldige tuinbeeldjes (sferals) kwam de **Faam, voorstellingen van de**, een bazuinende engel, relatief veel voor, soms ook als bekroning van de tuinpoort. Zowel aan deze poort als aan de tuinhekken was meestal veel aandacht besteed. In de tuin was soms een luchthuis geplaatst; aan de Zaanzijde stonden in de tuinen vele theekoepels, waarvan er nog enkele bewaard bleven.

From:

<https://www.zaanwiki.nl/encyclopedie/> - **ZaanWiki**

Permanent link:

<https://www.zaanwiki.nl/encyclopedie/doku.php?id=siertuinen>

Last update: **2020/09/07 12:05**